בס"ד

פרשת ראה תשפ"ו | **שנה ג'** 137

הורינו

הוריכם מעל הכל

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ (י"ג ז')

כותב רש"י בשם הספרי; דבר זה גנאי גדול הוא לך, שאף האומות אין מניחים מה שמסרו להם אבותיהם, וזה אומר לך עזוב מה שמסרו לך אבותיך.

הגאון רבי אלי' ברוך פינקל זצ"ל כותב שיש לדייק, שדברי רש"י על הגנאי אמורים על מי שבאו להסיתו ולא על המסית "גנאי גדול הוא לך", היינו למי שבאים אליו. ולכאורה, מדוע זה גנאי עבורו, הרי יכול להיות שהוא ירא שמים ודבוק בדרכי אבות, אלא שאותו אחד בא להסיתו, ואדרבה, הוא לא דווקא באופן שהצליח במעשיו להסית לעבודה זרה, אלא אף אם רק בא להסיתו והלה נתגבר ולא שמע בקולו מ"מ יש עליו חיוב מיתה. מדוע אם כן 'גנאי הוא לך', שמישהו מנסה להסית אותך?

ומבאר, שרואים מכאן שהטענה והגנאי עליו הוא על זה גופא שהוא נמצא במצב שאפשר לדבר איתו על לעזוב דרכי אבות. ואף אם המסית לא הצליח להדיח, אבל עצם זה שבא להסית אותך לעזוב מה שמסרו לך אבותיך, זה בעצמו סימן שיש לך שייכות לזה ולכן גנאי גדול הוא לך.

ובהמשך דבריו מוסיף הגאון רבי אלי' ברוך, שבעיקר דברי רש"י, שהגנאי הוא שאומר לו 'עזוב מה שמסרו לך אבותיך' יש להתבונן. שלכאורה טענה זו ש"מניחים מה שמסרו לנו אבותינו" שייך יותר למנהגים, כגון לא לאכול שרויה בפסח, או עמידה בקידוש וכיו"ב. אבל כאן הרי מדובר על ע"ז שהיא מג' עבירות חמורות, ובכל זאת אפילו בדבר כזה, באים בטענה על שעזב מה שמסרו לו אבותיו. ולמדים אנו שאחד שעוזב מסורת אבות, זה גנאי מיוחד חוץ מעצם מה שעובד ע"ז. והדבר נורא ומבהיל על הרעיון ורואים עד כמה גדולה השמירה על האדם שלא לסטות ימין ושמאל אלא ילך בדרכי אבות וישמור על מסורת בית אבותיו.

כִּי יְהֶיֶה בְךָ אֶבְיוֹן מֵאַחַד אַחֶיךָ (ט"ו ז')

ופירש רש"י להלכה בשם הספרי, אחיך מאביך קודם לאחיך מאימך. ובספר 'אבדה מתבקשת' כתב רמז לדברי רש"י, בראשי תיבות למפרע במילים **כִּי יְהֶיֶה בְךָ אֶבְיוֹן מֵאַחַד**, שזה ראשי תיבות **מאביך**. וזהו רמז נחמד למש"כ רש"י בשם הספרי.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

עפ"י הספר 'ויברך דוד' להגאון רבי ישראל דוד הארפענעס
מו"ץ ורב בית הכנסת וקהילת 'ישראל והזמנים' וויליאמסבורג

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

איך מכבדים בדיבור?

מכלל מצות כיבוד אב ואם לכבדם בדיבור ובדברים, כלומר, קודם כל לדבר אליהם בדרך כבוד. וכך כותב רבינו יונה[1], שעיקר כיבוד אב ואם לעשות להם נחת רוח בין בדברים ובין במעשה. ובספר חרדים כתב שידבר להם בנחת בלשון רכה וכבוד ואדנות, כמדבר עם מלך.

היודע שכשמבקש משהו ישלימו חפצו בשביל אביו, אע"פ שיודע שיעשו את זה גם עבורו, לא יאמר עשו את זה בשבילי אלא יאמר עשו בשביל אבא. והרמב"ם[2] כותב על הלכה זו, לעולם יכלול בכלל דבריו שהוא חושש בכבוד אביו ושמתייראה ממנו. ובספר ראשית חכמה[3] כתב שיהיה דיבורו עם אביו ואימו בבושת ובצניעות, ולא ידבר עמם אלא בנחת ובתחנונים, וידבר על לבם תמיד כדי ליישב דעתם. ולכן, כשהבן רואה שאביו או אימו הם בצער, ידבר על לבם דברי ניחומים וריצוי ופיוס, כדי להסיר הצער מלבם.

בכלל כיבוד בדיבור, לספר להם דברים המשמחים ובשורות טובות, ולהיפך שלא לספר להם דברים של צער ודברים המעציבים או בשורות רעות, אם לא שיש הכרח להורים לדעת אותם. ובספר תוכחת חיים להגר"ח פלאג'י כתב שזה הטעם שנהגו העולם שאם יודע הבן שיהיה להוריו צער כאשר יוודע להם שמועה לא טובה, שהבן נמנע מלספר זאת להוריו. ואם יש הכרח, יראה שאחרים יספרו להם.

ובכלל יש לומר שלשמחם מזמן לזמן הוא מכלל מצות כיבוד. אם למשל הבן הצליח בבחינה בישיבה או בכולל, ימהר להודיע זאת לאביו ולאימו. ואם קיבל תעודה יראה אותם להם, ואין בצורה כזאת משום התנשאות מאחר שמכוון לשם שמים לשמחם.

בזמנינו שיש טלפון יראו הבנים הנשואים לצלצל להוריהם כדי לדרוש בשלומם, ובמיוחד בערבי שבתות וימים טובים, לאחל להם גוט שבת וכו' ובמוצ"ש לאחל להם שבוע טוב. **ומה נואלו אותם המזלזלים בזה, שמראה להוריו כאילו ניתק ואינו מעונין להחזיק הקשר עמהם, וכמה הורים יש להם צער גדול מזה.** וכן יעשו הבחורים הלומדים בישיבות שמחוץ לעיר, שיצלצלו להוריהם מזמן לזמן. ומה טוב שיכתבו להם מכתב עם דברי תורה שמתענגים מכך ביותר.

אומרים על הגר"ח מבריסק שבהיותו אצל אביו היה מתבונן בכל יום שעה מסוימת בגדלות אביו כדי שיוכל לקיים מצות כיבוד אב כראוי לפי כבודו, לאחר יודעו מחשיבותו. וכמו שמובא בראשונים שעיקר הכבוד שיחזיק את הוריו לאנשים רמי מעלה ואנשים חשובים (ויברך דוד, כיבוד או"א)

1. אגרת התשובה לרבינו יונה בסופו אות ע' 2.פ"ו ה"ד 3.פרק דרך ארץ ע' רס"ז

להצלחה וס"ד
ישראל בן גולדה

לזיווג
שרה בת רחל

לזרע של קיימא
בעילום שם

לרפואה שלמה
אריה בן חיה

לעילוי נשמת
זאב דוד בן פנחס

מעשה אבות

סיפור מהחיים

לאור הלבנה

היה זה בימי בחרותו של הגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל. בהיותו יושב ועוסק בתורה בהתמדה יום־יום בהיכל ישיבת פורת יוסף שבעיר העתיקה, הנה יום אחד נמשך הבחור הצעיר בלימודו מבלי משים אל תוך הלילה. ועד שחזר לבית הוריו, הייתה הדלת נעולה. מחשש להעיר את הוריו ולהקיצם משנתם, ישב הבחור על המדרגות הסמוכות לבית ולמד שם כל הלילה לאור הלבנה, כאשר ספר מונח בחיקו.

כאשר אביו, רבי יעקב ז"ל, השכים קום כהרגלו לתפילת הנץ החמה, הוא פתח את דלת הבית, והנה לנגד עיניו הוא רואה את בנו בכורו יושב על המדרגה וראשו על הספר. כשנשאל הבחור לפשר הדבר, השיב כי מאחר שהדלת הייתה נעולה, לא רצה להעיר את הוריו, ולא רצה גם לבטל את זמנו לריק, לכן למד לאור הלבנה.

פעם אחרת אירע שקם הבחור רבי עובדיה משנתו בשעה מוקדמת מאוד, ומיהר ללימודיו עוד קודם התפילה, אך לא מצא את מעילו וחשש להעיר את בני הבית. הסתפק הבחור בלבישת כמה בגדים זה על זה, מן הבא ליד, ויצא לבית המדרש, ולאחר מכן ללימודיו בישיבת פורת יוסף שבעיר העתיקה.

וכאן המקום להזכיר מנהגו, שהיה מכבד את אביו ואימו מאד, ובאופן מיוחד נהג כבוד רב כלפי אימו, משום שחש הכרת הטוב עצומה כלפיה, שכן בילדותו, בזמן שהיה שוקד על תלמודו, הייתה היא עובדת במקומו בחנות של אביו, ותמיד עודדה אותו לשקוד על דלתות התורה, ואף שהיה זה בימי דוחק ועוני. וכאשר התמנה כדיין בבית הדין בפתח תקוה, קנו לו לבוש מיוחד "פראק" של הדיינים. והקפיד הרב עובדיה ללבוש את הפראק בפעם הראשונה בנוכחות אימו, כדי שתראה אותו בגדולתו ותשמח בלבה. וכן היה תמיד מקפיד לבקרה בביתה ולשמח אותה, ואף לאחר מותה, היה מזכירה לשבח בהקדמות ספריו, אשריה ואשרי חלקה.

(מתוך הלכה יומית מהרב יעקב ששון נכד הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל)

כיבוד אב מביא עשירות ולהיפך ח"ו. פעם כשישב האדמו"ר הצמח צדיק מווידניץ בסעודת ראש חודש, באו לפניו שני אנשים והעידו על אברך מחסידיו שגם נכח שם, שאינו נוהג בכבוד הראוי כלפי אביו הזקן המתגורר בביתו. פנה הצמח צדיק אל אותו אברך ואמר לו: ראיתי כבר אנשים רבים שהיו שרויים בדחקות ובזכות כיבוד אב ואם כשורה שלח להם השי"ת עזרו מקודש והתעשרו, וכן להיפך, אנשים עשירים אשר זלזלו בכבוד אביהם ואימם וירדו עשר מעלות אחורנית. ועתה הברירה בידך, תוך שלושה ימים עליך לפייס את אביך שיחי' ולקבל עליך לקיים מצות כיבוד אב בשלימות. אולם אם אשמע שמכאן ולהבא לא תכבד את אביך, מרה יהיה אחריתך. אמרו, לא זזו משם עד שאותו אברך קיבל עליו לשמור ולעשות ככל אשר ישית עליו הצמח צדיק לעשות ולנהוג בכבוד אביו בשלמות.

ניתן לקבל את גיליונות הורינו במייל גם באנגלית ובאידיש

כתבו לנו הצטרפות - אנגלית / אידיש
וקבלו את הגיליון מדי שבוע לתיבת המייל שלכם

הצטרפו עכשיו: horeinuorg@gmail.com

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת עקב

חמיר הקריעה שקורע על מיתת אביו או אימו יותר משאר ז' קרובים, משום מצוה דכיבוד אב שקורע כנגד לבו ועד שיגלה את לבו וכו' (פוסקים, עפ"י שו"ע יו"ד סי' ש"מ ד')

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

והשיב לב

שאלות ותשובות משולחנם של
יועצים רבניים ומטפלים

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו' עבור מדור זה
בכתובת דוא"ל המופיעה בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

? שלום וברכה. אני אמא לחמישה בלע"ר, כולם ב"ה כבר נשואים ויש להם בית משלהם. אני רוצה לשתף אתכם במשהו שמעסיק אותי הרבה זמן, ולבקש עצה איך לגשת אליו נכון.

הנכדים שלי הם אור עיניי ממש. אבל בחודשים האחרונים אני מרגישה געגוע כבד - הביקורים מתמעטים, וכשהם כן מגיעים, זה לרוב לזמן קצר מאוד. אני יודעת שכולם עסוקים, שיש להם חיים משלהם, ואני לא רוצה חלילה להיות אמא שמלחיצה או מטילה אשמה.

האמת, ואני אומרת את זה בכנות ובכאב מסוים - יש לי חשבון נפש עם עצמי בנושא הזה. כשהילדים שלי היו קטנים, אני לא תמיד הקפדתי לבוא מספיק עם הילדים שלי, להורים שלי. הייתי עסוקה, "אין זמן", "בפעם הבאה"... והיום, כשאני מסתכלת אחורה, אני מבינה כמה זה כאב להם, וכמה החמצתי. אני לא רוצה שההיסטוריה תחזור על עצמה, אבל גם לא רוצה לבוא מתוך אשמה שתכביד על הילדים שלי.

איך אני יכולה להעביר להם את הכמיהה שלי לראות את הנכדים, בלי שזה יישמע כתלונה או כלחץ? איך פותחים שיחה כזו נכון, מתוך אהבה ולא מתוך צער? ואולי גם איך אני מסבירה להם שלא ילמדו ממני איך שאני נהגתי כצעירה כשהם היו ילדים, כי זה לא בסדר, והיום אני מבינה כמה ההורים כמהים לראות את הילדים והנכדים?

! שלום וברכה. יש כאן משהו יפה ואמיץ, כשמסתכלים אחורה בעיניים פקוחות, לא כדי להתייסר על העבר, למרות שאנחנו בטוחים שהמחשבה הזאת לוקחת אתכם למקום של חרטה ותיקון אישי, אלא כדי לבנות משהו טוב יותר קדימה. זו בעצמה מתנה גדולה למשפחה שלך. אחרי הכל, ילדים לא תמיד מפנימים בזמן, שההורים שלהם לא יישארו כאן איתם לנצח. לפעמים רק אחרי שנפרדים מהם, מבינים כמה זו החמצה לא לנצל את השנים האלו.

מבחינה מעשית, כצעד ראשון היינו ממליצים לתת להם לקרוא מדי פעם את גיליון 'הורינו'. שמענו מכלי ראשון על משפחות רבות שהילדים התעוררו מעצם העיסוק בעניין במצווה כה חשובה ויקרה, לשים לב יותר לכל צעד וכל התנהלות מול ההורים. זה דבר אחד שהוא קל יחסית, והרבה ראו מכך ב"ה שינוי לטובה. ואם רוצים לדבר ישירות, כדאי לפתוח את השיחה עם הילדים מתוך שיתוף, לא מתוך תלונה. יש הבדל גדול בין "אתם לא מבקרים מספיק" לבין "אני מתגעגעת אליכם ואל הנכדים, ורציתי לחשוב איתכם איך אפשר ליצור קשר טוב יותר בשגרה העמוסה שלכם". הניסוח השני פונה לשיתוף פעולה, לא להאשמה שמצריכה הגנה.

כדאי גם להיות קונקרטיים: במקום לדבר על "לא מבקרים מספיק" באופן כללי, אפשר להציע מסגרת קבועה וקטנה, "מה דעתכם שנקבע זמן קבוע לשיחה, או לביקור. נגיד ליל שישי אחת לשבועיים, תקפצו ל"טועמיה"? זה מוריד לחץ כי יש גבול ברור, ומקל על הילדים להיענות.

ולגבי החלק השני, שהילדים לא ילמדו מההתנהלות הישנה. כאן יש רגישות. אם תציגו את זה כמסר ישיר ("אל תעשו כמוני"), זה עלול לפתח אצלם מחשבה שזה בסדר להעביר ביקורת על ההורים. וזה הרי לא בסדר, הם לא אמורים לשפוט את ההתנהלות שלכם. אולי עדיף לתת את זה כתובנה אישית, לא כביקורת עצמית: "אני מבינה היום כמה חשוב לבוא, אני מרגישה על עצמי שחבל שלא הבנתי את זה בזמנו, ואז הייתי איתם יותר, וזה בדיוק מה שאני מאחלת גם לכם - שתזכו לתת לזה מקום, כי אני יודעת כמה זה שווה". כך המסר עובר, בלי שהם מרגישים מבוקרים. בהצלחה רבה בעז"ה.

כתיבה: י. בנימין

אֵיפֹה כֻּלָּם?

לִפְעָמִים לֹא צָרִיךְ שֶׁיִּקְרֶה מַשֶּׁהוּ, מַסְפִּיק שֶׁמַּשֶּׁהוּ... לֹא קוֹרֶה. יֵשׁ שַׁבָּתוֹת שֶׁהַשִּׁכּוּנָה שֶׁלָּנוּ מַרְגִּישָׁה כְּמוֹ כַּרְטֶסֶת. אַתָּה יוֹרֵד לְמַטָּה אַחֲרֵי הַסְּעוּדָה, וְתוֹךְ שְׁתֵּי דַּקּוֹת אַתָּה שׁוֹמֵעַ לְפָחוֹת חֲמִשָּׁה יְלָדִים קוֹרְאִים אֶחָד לַשֵּׁנִי: נוּוּוּ, אַתָּה בָּא?!

מִישֶׁהוּ כְּבָר עוֹמֵד עִם כַּדּוּר, מִישֶׁהוּ אַחֵר עִם בַּקְבּוּק פְּלַסְטִיק רֵיק לְשַׂחֵק "בַּקְבּוּק יָשָׁן" וְהַבָּנוֹת בַּצַּד הַשֵּׁנִי עִם חֶבֶל קְפִיצָה... הַכֹּל שׁוֹקֵק חַיִּים. וּמִישֶׁהוּ מַשְׁאִיר מָה, תָּמִיד מַחְזִיק בַּיָּד סֵפֶר תְּהִלִּים, כְּאִלּוּ הוּא רַק יָרַד לְרֶגַע בְּאֶמְצַע הַחַבְרַת תְּהִלִּים וּבְמִקְרֶה נִשְׁאַר כְּמֵעַט עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת.

אֲבָל הַשַּׁבָּת הַזֹּאת הָיְתָה אַחֶרֶת. בַּצָּהֳרַיִם אַחֲרֵי הַסְּעוּדָה שָׁאַלְתִּי אֶת אִמָּא: אֶפְשָׁר לָרֶדֶת קְצָת? אִמָּא הִסְתַּכְּלָה עַל הַשָּׁעוֹן, וְאָמְרָה כֵּן, אֲבָל תִּהְיֶה לְיַד הַבִּנְיָן. יָרַדְתִּי, וְלֵיבִי יָרַד אִתִּי. הִגַּעְנוּ לַגִּנָּה... וְשֶׁקֶט.

לֹא שֶׁקֶט שֶׁל אֶמְצַע הַלַּיְלָה, שֶׁקֶט שֶׁל רֶגַע... אֵיפֹה כֻּלָּם? הַנַּדְנְדוֹת הָיוּ שָׁם, הַמַּגְלֶשָׁה הָעֲנָקִית הָיְתָה שָׁם, אֲפִלּוּ הַסַּפְסָל שֶׁל הַסָּבִים הָיָה שָׁם. אֲבָל הַיְלָדִים? פְּשׁוּט נֶעֱלְמוּ. חִכִּיתִי כַּמָּה דַּקּוֹת, וְעוֹד כַּמָּה דַּקּוֹת... אוּלַי עוֹד מְעַט כֻּלָּם יוֹרְדִים. אֲבָל לֹא, אַף אֶחָד וְשׁוּם דָּבָר.

לֵיבִי הִסְתַּכֵּל סְבִיבוֹ וְאָמַר אֶת הַמִּשְׁפָּט הֵכִי פָּשׁוּט בָּעוֹלָם: מֵנִי... חֲסֵרִים יְלָדִים. אָמַרְתִּי לוֹ, זֶה לֹא שֶׁהֵם חֲסֵרִים... הֵם פָּשׁוּט לֹא פֹּה. אָז אֵיפֹה הֵם? שָׁאַל לֵיבִי, אֲנִי יוֹדֵעַ? עַכְשָׁו שַׁבָּת שֶׁל בֵּין הַזְּמַנִּים, בֶּטַח כֻּלָּם אֵצֶל סַבָּא וְסָבְתָּא שֶׁלָּהֶם, אוֹ שֶׁנָּסְעוּ לְאֵיזֶה מָקוֹם לְשַׁבָּת, אוֹ שֶׁאוּלַי מִתְאָרְחִים? הֶעֱלֵיתִי כָּל מִינֵי הַשְׁעָרוֹת, אֲפִלּוּ שֶׁבֶּאֱמֶת לֹא הָיָה לִי שׁוּם מָשָׁג. לֵיבִי "זָרַם" אִתִּי.. אוֹ שֶׁאֶצְלָם כֻּלָּם בְּדִיּוּק אוֹכְלִים אֲבַטִּיחַ.

בְּקִצּוּר... רַק אֲנַחְנוּ נִשְׁאַרְנוּ. לֵיבִי נִסָּה לְהִתְנַדְנֵד לְבַד, אֲבָל אַחֲרֵי שְׁתֵּי דַּקּוֹת הוּא יָרַד, בְּלִי חֲבֵרִים זֶה לֹא כֵּיף, הוּא אָמַר לִי. נִסִּינוּ לְשַׂחֵק תּוֹפֶסֶת, זֶה לָקַח בְּעֵרֶךְ שְׁלוֹשִׁים וְחָמֵשׁ שְׁנִיּוֹת. קָשֶׁה מְאוֹד לְשַׂחֵק תּוֹפֶסֶת כְּשֶׁיֵּשׁ רַק שְׁנֵי יְלָדִים, וְאֶחָד מֵהֶם עוֹצֵר כָּל רֶגַע לְהִסְתַּכֵּל עַל נְמָלָה. הִתְיַשַּׁבְנוּ עַל הַסַּפְסָל.

וּפִתְאוֹם אָמַרְתִּי: מוּזָר. מָה מוּזָר?, לֹא הֵבִין לֵיבִי. תִּרְאֶה, הַצָּבַע בַּמִּתְקָנִים אוֹתוֹ צֶבַע, הָעֵצִים אוֹתָם עֵצִים, אֲפִלּוּ הֶחָתוּל הַשָּׁחֹר שֶׁעוֹבֵר פֹּה כָּל שַׁבָּת הִגִּיעַ בַּזְּמַן. אָז לָמָּה הַכֹּל נִרְאֶה אַחֶרֶת? וְאָז הֵבַנְתִּי, לֹא חָסֵר פֹּה שׁוּם מִתְקָן, אוֹ עֵץ, רַק חֲסֵרִים אֲנָשִׁים וּפִתְאוֹם כָּל הַגִּנָּה נִרְאֵית אַחֶרֶת.

בַּדֶּרֶךְ חֲזָרָה הַבַּיְתָה הִמְשַׁכְתִּי לַחֲשֹׁב עַל זֶה, נִכְנַסְתִּי הַבַּיְתָה, אִמָּא הָיְתָה עִם נָחָמָה. רוֹנִי לָמַד שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, חֲנִי יָשְׁבָה עַל הַסַּפָּה עִם סֵפֶר, אַבָּא יָשַׁב בַּמָּקוֹם שֶׁלּוֹ וְלָמַד, וּפִתְאוֹם הִרְגַּשְׁתִּי... בַּיִת. לֹא בְּגַלַל הַסַּפָּה, אוֹ הַמַּזְגָּן, גַּם לֹא בְּגַלַל הָעוּגָה שֶׁאִמָּא הֵכִינָה. אֶלָּא בְּגַלַל שֶׁהֵם הָיוּ שָׁם. וְחָשַׁבְתִּי לְעַצְמִי, אִם אַבָּא הָיָה נוֹסֵעַ לְשָׁבוּעַ... הַבַּיִת הָיָה נִשְׁאָר בְּדִיּוּק אוֹתוֹ בַּיִת, אוֹתָם קִירוֹת, אוֹתוֹ סָלוֹן, אוֹתוֹ מִטְבָּח, אֲבָל הוּא כְּבָר לֹא הָיָה אוֹתוֹ דָּבָר.

וְאִם אִמָּא לֹא הָיְיתָה בַּבַּיִת... בְּכְלָל. אֲפִילּוּ אִם הַכֹּל הָיָה מְסֻדָּר, עֲדַיִן הָיָה חָסֵר מַשֶּׁהוּ, כִּי בַּיִת זֶה לֹא הַקִּירוֹת, בַּיִת זֶה הָאֲנָשִׁים שֶׁגָּרִים בּוֹ. וּבְעִקָּר... אַבָּא וְאִמָּא. בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת אָמַרְתִּי אֶת זֶה לְאַבָּא. אַבָּא, הַיּוֹם הֵבַנְתִּי מַשֶּׁהוּ. מָה הֵבַנְתָּ?, שָׁאַל אַבָּא. הֵבַנְתִּי שֶׁאֶפְשָׁר לְהַחְלִיף סַפְסָל, אֶפְשָׁר לְהַחְלִיף מִתְקָן, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לְהַחְלִיף אֲנָשִׁים. אַבָּא סָגַר אֶת הַגְּמָרָא וְהִסְתַּכֵּל עָלַי. וְאָז הוֹסַפְתִּי: נִרְאֶה לִי שֶׁגַּם בְּגַלַל זֶה צָרִיךְ לְכַבֵּד הוֹרִים.

לָמָּה?, שָׁאַל אַבָּא. כִּי לִפְעָמִים מִתְרַגְּלִים לְזֶה שֶׁהֵם תָּמִיד בַּבַּיִת. אַבָּא חִיֵּךְ. וְאָז שׁוֹכְחִים לְהַגִּיד תּוֹדָה. אַבָּא לֹא אָמַר כְּלוּם, רַק הֵנִיחַ אֶת הַיָּד עַל הַכָּתֵף שֶׁלִּי. אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁלִּפְעָמִים הוֹרִים לֹא צְרִיכִים נְאוּמִים, מַסְפִּיק שֶׁהֵם יוֹדְעִים שֶׁהַיֶּלֶד שֶׁלָּהֶם מַתְחִיל לְהָבִין.

וּבַלַּיְלָה, לִפְנֵי שֶׁנִּרְדַּמְתִּי, חָשַׁבְתִּי עַל הַגִּנָּה הָרֵיקָה. כַּמָּה מוּזָר. כָּל הַמִּתְקָנִים הָיוּ בַּמָּקוֹם, וְרַק בְּגַלַל שֶׁחָסְרוּ כַּמָּה יְלָדִים... כָּל הַגִּנָּה הִרְגִּישָׁה אַחֶרֶת. וְאָז חִיַּכְתִּי לְעַצְמִי, כַּנִּרְאֶה שֶׁגַּם בַּבַּיִת זֶה כָּכָה. לֹא הַחֲדָרִים עוֹשִׂים אֶת הַבַּיִת, אֶלָּא הָאֲנָשִׁים. וְאִם כְּבָר הָאֲנָשִׁים... אָז אַבָּא וְאִמָּא הֵם הַלֵּב שֶׁלּוֹ.

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הוריכם או יקיריכם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק וזיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו **"צרפו אותי"** לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים
בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com או בפקס: 077-6021640 | Zelle: dedications@horeinu.org